

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת אַחֲרֵי מוֹת

הפטרה: ויהי דבר ה' אלי
כו' ניסן תשפ"ד

אין אומרים צדקתך ונפילת אפיים
יום שני יום הזיכרון לשואה ולגבורה
מברכים ראש חודש אייר שיהול בימים רביעי וחמישי
המולד ביום רביעי 11:41 8 חלקים
"ציאת השבת ר"ת 20:46
גיליון 863

ציאת השבת:

20:05

ירושלים: 20:01

כניסת השבת:

18:52

ירושלים: 18:45

וְגִילוּ בְּרַעְדָּה

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

פרשת אחרי מות פותחת בהזכרת מותם של בני אהרון נדב ואביהו, ומעלה שוב את השאלה: איך ביום שמחו זה של חנוכת המשכן מתו שני בני אהרון הכהן? ומה הנחמה שיש בדברי משה לאהרון: "הוא אשר דבר ה' לאמור בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד"?

כדי להבין זאת מעט, נמשיל את הדבר למלך שרצה לאפשר לעבדיו שהיו בארץ רחוקה להיות עמו בקשר, לשם כך הוא דאג להם למכשיר מאוד משובלל, הורה להם כיצד להרכיבו ולנהוג בו בזהירות. לאחר כמה ניסיונות כושלים להפעילו כשמכשיר זה לא מגיב, ניגש אחד האנשים להפעילו ולפתע נפל ומת! מצד אחד נעצבו האנשים על האיש שמת, אך מנגד ידעו שזהו האות שהמכשיר אכן עובד. כך מסופר שבמשך שבעה ימים היה משה עומד ומשמש ולא ירדה שכינה, והנה ביום השמיני אהרון עובד והשכינה יורדת, נדב ואביהו שמקריבים אש זרה מתים במקום, משכן ה' עובד ונכנס ליעודו. בני ישראל מבינים עד כמה המקום הזה קדוש ויש לנהוג בו בהתאם. זוהי משמעות דברי משה לאהרון: "הוא אשר דבר ה' לאמור בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד".

מותם של בני אהרון שהיו מגדולי הדור וקרובים לה' הוא אשר קידש את שמו של הקב"ה וגרם לעם ישראל לתת לבית ה' את הכבוד הראוי, וכדברי המדרש: "אמר לו משה לאהרון: אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם, נדב ואביהו, גדולים ממני וממך", מוזיגה מיוחדת של שני רגשות הפוכים - 'גילו ברעדה'.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

אפשר קצת מלח?

פרשת השבוע מדברת, בין היתר, על יום כיפור. כיצד נוכל לקחת את ההשפעה הרוחנית של יום הכיפורים אל תוך חיי היום יום?

קל להרגיש רוחניים ביום כיפור. אין אוכל, אין עסקים, אין יחסים אינטימיים, ויש שעות ארוכות של תפילות בבית הכנסת. עם כל אלה קל להרגיש את עצמנו רוחניים כמלאכים. אין פלא שדתות רבות כל כך שמות דגש ראשון במעלה על התנזרות ודורשות כי חסידיהן המסורים יתנתקו לחלוטין מן הפיתויים שמציע העולם. התנזרות מיחסי אישות, שעות ארוכות של מדיטציה, צומות וחיים במנזר מבודד – כל אלה הם לכאורה השביל הבטוח ביותר לחיים רוחניים.

אולם התורה מציעה פרספקטיבה שונה מאוד על הנושא הזה. פרשת השבוע פותחת באזכור מותם של נדב ואביהוא – בחלקו היה זה עונש על החלטתם להתנזר מיחסי אישות, החלטה שהייתה מבוססת על שאיפתם לרוחניות. אלוקים רוצה שנלך על חבל דק. הוא רוצה שנהיה נשואים, נלך לעבודה ונאכל סעודות שבת וחג עשירות, ובה בעת שנהיה בשיא הרוחניות והקדושה. בלי ספק זו משימה מרתיעה למדי. איך אפשר בו-זמנית לשכון בשני עולמות סותרים – בעולם הרוח ובעולם הבשר?

כל מצווה מורכבת מגוף ומנשמה. הגוף הוא הפעולה הפיזית שאותה אנו מצווים לעשות, או זו שאנו מצווים להימנע ממנה. הנשמה היא השיעור שמלמדת המצווה, המסר שאותו עלינו ליישם בחיינו. איסור נגד אכילת דם, שפרשת השבוע עוסקת בו, וכן כיצד להתפטר מן הדם האסור, מלמדנו שיעור רב עוצמה כיצד עלינו לנהל את מערכת היחסים שלנו עם העולם.

לא תמיד אנו בני מזל דינו כדי לעסוק בעניינים של רוחניות צרופה. על בסיס יומיומי, עלינו לעסוק בהיבטים ה"חיתיים", הבלתי-רוחניים לחלוטין של החיים הרגילים. צריכת בשר בעלי חיים הוא מטאפורה לרגעים הללו של היום. הדם מסמל חום, חיים ותשוקה. התורה מצווה עלינו לסלק את כל הדם ממעשינו ומן האופן שבו אנו פועלים בעולם. אנו מצווים להיות מעורבים בעולם, לאכול מבשרו, אך ללא מידה מופרזת של התלהבות או התרגשות.

תוכלו לשאול, כיצד זה אפשרי? – באמצעות המלח. הדם מסולק מן הבשר באמצעות תהליך המלחה יסודי. התורה מתארת את הברית שבין אלוקים לעמו כ"ברית המלח"³. הפרשנים מבארים שהמלח אף פעם לא נרקב, הוא נשאר טרי תמיד. כך אף הקשר שלנו עם אלוקים – תוקפו לא פג אף פעם ואינו מאבד מטריטוריה. מעניין לראות שהסמל לקשר שלנו עם אלוקי הוא פריט מזון שאי אפשר לאכול אותו בנפרד – תפקידו העיקרי הוא להוסיף טעם נפלא לכל המאכלים האחרים. באופן דומה, מערכת היחסים שלנו עם אלוקים אינה מטרה בפני עצמה, אלא היא נועדה לתת "טעם" רוחני ומשמעות לכל שאר ההיבטים של חיינו.

עלינו לפזר מלח ביד רחבה על כל חלק של חיינו – על מקום העבודה שלנו, על שולחן האוכל, על מכון הכושר שלנו, ואפילו על יעדי החופשות שלנו. כאשר המניע העיקרי שלנו הוא אהבת אלוקים שלנו וכמיהתנו לשרת אותו, אזי כל מעשינו נעשים למענו. אנו אוכלים ומתעמלים כדי שיהיה לנו כוח לשרת אותו. אנו עובדים כדי שיהיו לנו האמצעים לשרת אותו, וכן הלאה. וכאשר החיים מלווים, אין כל צורך לברוח למנזר מרוחק כדי לפתח את הצד הרוחני של חיינו.

פרשת אחרי מות - קדושה ומלכות!

אחרי מיתת שני בני אהרן שאירעה בשל כניסתם לקודש הקודשים ללא רשות, מצווה האלוקים למשה כי אהרן ייכנס לקודש הקודשים רק פעם בשנה: ביום הכיפורים. בהזדמנות זו הוא מוסר לו את ההלכות המיוחדות הקשורות ליום זה.

היום הקדוש בשנה

מדי שנה ביום הכיפורים יצומו בני ישראל ולא יעשו כל מלאכה. ביום זה יכפר עליהם האלוקים מכל חטאיהם בשנה שחלפה.

לקודש הקודשים ייכנס הכוהן הגדול כשהוא לבוש בבגדים לבנים (בשונה מבגדי הזהב הרגילים אותם הוא לובש במשך השנה) ויקטיר שם קטורת.

הוא יביא פר לחטאת (ככפרה עליו ועל בני משפחתו); איל לעולה; שני שעירים עליהם הוא עורך הגרלה: האחד משמש ככפרה על חטאי בני ישראל ונהרג על-ידי שליח מיוחד המוביל אותו למדבר ("לעזאזל"), והשני מוקרב על המזבח. מדם הקורבנות השונים הוא יזה על פרוכת קודש הקודשים ועל קרנות המזבח.

אסור להקריב מחוץ למשכן או לאכול דם

הקרבנות קורבנות לכורא העולם מותרת רק באוהל מועד ואדם שיעלה קורבן מחוצה לו ייכרת מקרב בני ישראל. כמו-כן, אסור לאכול דם "כי נפש הבשר בדם היא". האוכל דם יענש אף הוא וייכרת מקרב העם. כאשר שוחטים חיה או עוף, יש לכסות את דמו בעפר.

איסורי העריות

"כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו" מזהיר בורא העולמים את בני ישראל, ו"כמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו, ובחוקותיהם לא תלכו".

הפרשה מפרטת את קרובי המשפחה השונים אותם אסור לשאת או לקיים יחסי אישות עמם, לצד האיסור לקיים יחסי אישות עם אישה נידה, משכב זכר או בהמה.

"אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגויים אשר אני משלח מפניכם ותטמאו הארץ; ואפקוד עונה עליה, ותקיא הארץ את יושביה". אם בני ישראל ייזהרו לשמור איסורים אלו, הארץ לא תקיא אותם כפי שהקיא את יושבי הארץ הקודמים.

(ע"פ אתר חב"ד)

הלכות מורא בית הכנסת וקדושתו

א. מורא מקדש – ישנו ציווי בתורה "ומקדשי תיראו", דהיינו שיש חיוב מורא מקדש. כיום, בתי כנסיות ובתי מדרשות נקראים: "מקדש מעט", ולכן בזמן הזה מצווה זו נוהגת בהם, ומצווה מן התורה להיזהר בכבודם ולשבת שם באימה ויראה. על אותם הנוהגים בהם שחוק וקלות ראש נאמר: "מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי".

ב. בזוהר הקדוש החמיר מאד בעונשם של אלו, עד כדי כך שכל מי שמדבר בבתי כנסיות דברים בטלים אין לו חלק באלוקי ישראל, כיון שיש שם השראת השכינה, ובמעשיו הוא מראה כאילו אין השראת שכינה ח"ב בית הכנסת.

ג. דיבור בבית הכנסת – בבית הכנסת ובבית המדרש אסור לשוחח כל שיחה שהיא, ואפילו שיחה לצורך פרנסה וכדו', ובודאי שאסור לשוחח שיחה בטלה לגמרי, וקל וחומר שיש להיזהר ביותר מלדבר שם דיבורים אסורים, כגון לשון הרע, רכילות ודברים שיש בהם מחלוקות וקטטות, כי מלבד שהם עוונות חמורים מאוד, יגדל העוון ביותר במקום קדוש, כיון שהוא מזלזל בכבוד השכינה, ואינו דומה החוטא בינו לבין עצמו לחוטא בארמונו של מלך בפני המלך, ועוד תגדל הרעה בזה שהוא מכשיל גם את הרבים בעוונות החמורים הנ"ל.

ד. דיבורי מוסר – האר"י ז"ל היה נוהר מאוד בדיבור חול בבית הכנסת, ולכן לא היה מדבר שם אפילו בענייני מוסר. אמנם היום שבית הכנסת הוא מקום שמתכנסים שם הציבור לצורך דברים אלו – מותר.

ה. חשבונות – אין מחשבים בהם חשבונות כלל. אמנם מותר לחשב שם חשבונות של מצווה, כגון: קופה של צדקה, פדיון וכדו'.

ו. מותר לחשב שם את חשבון מיסי העיר, וכן מותר לערוך שם אסיפה של ראשי העיר או הקהילה המיועדת לתיקון דבר כל שהוא בעיר או בקהילה. אמנם רצוי שלא יעשו שם כינוסים כאלו כיון שתוך כדי הדיון עלולים לדבר דברים בטלים.

ז. אסור לשבת בבית הכנסת בצורה מזלזלת, ולכן יזהר לא לשבת כשרגליו פשוטות קדימה או רגל על רגל וכדו'. מקומות שמתפללים שם בארעי – מקומות שאין מתפללים שם דרך קבע אלא רק דרך ארעי, כגון: בתים פרטיים, חצרות וכדו' – אין להם דין בית כנסת.

ט. בבית הכנסת ובבית המדרש אסור להתנהג בקלות ראש, ואין אוכלים או שותים או מסתובבים או מתקשטים שם. וטוב להחמיר שלא לשתות שם אפילו מים. אמנם אותם הלומדים בבית הכנסת ביום חם ורוצים לשתות מים, אין להם להחמיר ויכולים לשתות.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל – נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפאת: ציפורה וירושלם לוי. שרה בת שמחה. ביבה אלימלך. עור בן עישה. תקוה בת עישה. אלהה בת ג'אן. אסתר בת דובא. מול בת עולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביעל. אלהה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת אורנה. עוז בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל. דוד ביטון הי"ד. לוסת. יוסף ויטרי בן דוד הי"ד. להורות נעדר צה"ל ושבי"ו ובהם: אורון שאול, הדר גולדן, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן. וכל החטופים והשבויים בעזה!

לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף. הגר"מ אליהו. הרב אברהם עזריקן. רבי מנחם מנחם. רבי יעקב שושן. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מעד. יצחק דרעי. רבי אברהם בן שמאי אלעזר. מקסים חיים דרעי. מיר חיים. ישראל אברהם טון. שלמה בן מרים. יצחק ונצמר אטיאס. אורן מנחם. אליהו טייטל. דוד גרסובי. מורי פולק. מרים קדושים. עננים דביר. רוי שלמה. סינצטוב משה יהודה. יצחק זקן סולקה. נעים משה. אמנון נסים וסולקה שושן. אליס מנחם. מיריה שמעון. יפה גורי. יונה קלון. סינצטוב משה. ליט שבת. משה עזיה. חנה יצחק. אסתר חרד. אסתר בת תורה. אליהו בת פריחה. תירצה וגדון. אסתר ועבר חיים. דניאל אלמלח. מנחם הלוי. דוד מנחם. מנחם עזיה. אריה בן שמעון. יונה בת דוד. יצחק ולאח אסתר. אליהו אדרי. עיזה עמוס. חות יעקב. חיה רחל לוי. יונה ווסק שרעבי. מרים יהודה. שמאל למברט. נעמי בת מנחם. ליאור רחמים. זק טל. עליזה מנחם. עליזה כקן. שרה אליאל. דוד ופריחה כקן. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיטל ענקין. חסיה ששפט. עיזה דרן. ברכה סופן. כמיהה דירי. רפי עשור. אתי זפרני. מעין וסדר עשור. כמיהה כקן. מרים בת רחל. נאח כקן. אלה שחר. אורטל מבורך. יצחק ושמחה אילוז. אורי יצחק אילוז הי"ד. יצחק בן פנעה ז"ל.

ולע"ז הנספים בשווא ובהם: אלכסנדר שגדור, שושנה רוזה, רפאל פרייז, וצפיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד. אברהם ולאח ציטרון ז"ל.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיון בעלון זה בשעת התפילה